

ZANAAT VE EL SANATLARINDA BITKİ MATERYALLERİ

Giriş:

Ormanların ve bitkilerin insanoğluna faydaları saymakla bitmediği herkes tarafından bilinen bir gerçektir. İnsanların hayatını kolaylaştırmak ve estetik bir görünüm elde etmek için ağaçlar ve bir çok bitkiler kullanılmaktadır. Geçmiş yıllardan günümüze taşınan bu zanaat ve el sanatlarından sepetçilik, kovancılık ve kurunculuk, hasırcılık, ve oymacılık bunlara verilebilecek örnekler arasındadır.

BULGULAR:

Sepetçilik:

Ağaçların ince sürgünlerinden, bitkilerin odunlaşmamış saplarından faydalanılarak yapılan örgü ve el sanatıdır. Sepetçilik sanatı insanlık tarihiyle başlar. Toplumların kültür tarihlerine katkısı bulunan sanatlardan birisidir. Örülen sepetin hangi amaçla kullanılacağı, örgüsünde kullanılacak malzemeyi ve şeklini belirler. Sepetçilikte genellikle ot, mısır sapı, saz, saman sapı, bitki saplarıyla, bodur söğüt, fındık, vb. gibi ağaç filizleri kullanılır.

Kovancılık ve Kurunculuk:

Eskiden yörede kovan yapımında yumuşak lifli ağaçların kütüğü kullanılırdı. Daha sonraki yıllarda teknolojinin gelişmesiyle birlikte fenni kovanlar üretilmeye başlandı. Kovan ustaları, kovan yapımından başka hayvanların su ihtiyacını karşılamak için yörede adına "kurun" denilen su yalakları yaparlardı. Yaklaşık iki üç metre uzunluğunda kalın ağaç gövdeleri tercih edilirdi.

Oymacılık Sanatı:

Genellikle ağaç materyaller üzerine uygulanan sanat dalı, taş ve mermer üzerine de yapılabilmektedir. Bu sanatı yapan ustada oymacı denmektedir. Osmanlı devrinde gelişen oymacılık, zamanla diğer medeniyetleri de etkisi altına almış ve farklı devletlere ait birçok eser yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkmıştır. Kabartma sanatı olarak da adlandırılmaktadır.

Hasırcılık:

Hasır, kurumuş bitki sapları ve saz gövdelerinin birbirine geçirilmesiyle örülen genellikle taban döşemesi bazen duvar ve tavan kaplaması olarak kullanılan bir cins yaygındır.

MATERYAL VE YÖNTEM:

Sepetçilik zanaatında ve oymacılık sanatında kullanılan materyaller Çam, ladin, köknar, servi, ardıç gibi ağaç türleridir.

Kovancılık ve kurunculukta ise söğüt, kavak, gürgen kestane ve ihlamur çam, söğüt, ladin ağaçları kullanılmaktadır son olarak ise hasır yapımında daha çok kurumuş bitkilerin kullanımı ön plana çıkmaktadır.

ÖZET:

Bu proje de el sanatları ve zanaatların yapımında hangi ağaç türleri ve bitkilerin nasıl kullanılacağı anlatılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Bir çok ağaç ve bitki materyalinin kullanıldığı ve bir çok iş imkanı sağlayan bu zanaat ve el sanatları eskisi kadar olmasa da hata günümüzde kullanılmaktadır. Sepetçilikte kullanılan bitki saplarının özellikle tamamen odunlaşmadan kullanılması gerekmektedir. Günümüzde hem herkesi kullandığı hasır eşyaların yapımında kullanılan kurumuş bitki saplarının tamamen kurutulup kullanılması gerekmektedir.

KAYNAYLAR:

<https://karadeniz.gov.tr/el-sanatları-2/>
<http://www.bingol.edu.tr/documents/file/A-MYO-Gen%C3%A7/D-4.pdf>
http://investintunceli.gov.tr/tr/files/2015-10-12_16-51-53-1444657913.pdf
<https://www.bilgiustam.com/oymacilik-sanati-nedir-nasil-yapilir/>